

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 1, Article Number: 1C0312

EDUCATION SCIENCES

Received: October 2010
Accepted: January 2011
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Ali Eryılmaz¹

Leyla Ercan²

Ankara Hing School¹

Gazi University²

erali76@hotmail.com

Ankara-Turkey

**BELİREN YETİŞKİNLİKTE ROMANTİK YAKINLIĞI BAŞLATMA İLE İHTİYAÇ DOYUMU
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

ÖZET

Çalışmada, romantik yakınlığı başlatma konusunda cinsiyetin etkisi; ayrıca ihtiyaç doyumunun, romantik yakınlığı başlatmayı ne düzeyde yordadığı incelenmiştir. Çalışmada 19-25 yaşları arasında 135 kadın ve 117 erkek toplam 252 beliren yetişkin yer almıştır. Çalışmada, Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği ve Genel İhtiyaç Doymu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde t-testi ve çoklu regresyon analizi yönteminden faydalanılmıştır. Yapılan analizlerin sonucuna göre, romantik yakınlığı başlatma konusunda cinsiyete dayalı fark bulunmuştur. Yetkinlik ve ait olma ihtiyaçlarının romantik yakınlığı başlatmayı anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna varılmıştır. Bulgular beliren yetişkinlik dönemi, kültürel yapı ve toplumsal cinsiyet ve ihtiyaç doymu bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beliren Yetişkinlik, Romantik Yakınlık, İlişki, İhtiyaç Doymu, Belirleyici

**INVESTIGATING OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INITIATING ROMANTIC INTIMACY AND
SATISFACTION OF NEEDS AT EMERGING ADULTHOOD**

ABSTRACT

This study examines the association between gender, needs satisfaction and starting romantic intimacy. A total of 252 individuals (135 female and 117 male) completed the Need Satisfaction General Scale and Markers of Starting Romantic Intimacy Scale. It is found that there is a gender difference on starting romantic intimacy. Regression analysis shows that satisfaction of needs for relatedness and competence are the most important predictors of starting romantic intimacy. Results are discussed with respect to emerging adulthood, gender, needs satisfaction and cultural factors.

Keywords: Emerging Adulthood, Romantic Intimacy, Relationship, Markers, Satisfaction of Needs

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günümüzde, ergenlikten yetişkinliğe geçiş konusu literatürde sıklıkla ele alınan konulardandır. Son elli yıllık gelişim psikolojisi literatürüne bakıldığında, ortalama 18- 29 yaşlar arasındaki bireylerin ve yetişkinlerin rollerinde değişiklikler gerçekleştiği belirtilmektedir (Arnett, 2000). Yapılan araştırmaların sonucuna göre, kendine ait bir evde yaşama, eğitimi tamamlama, evlilik ve ana-baba olma gibi yetişkinliğe geçiş ölçütleri, yirmili yaşların sonuna doğru ilerlemiştir. Bu bilgilerden ve bulgulardan hareketle, 18-25 yaş arasındaki bireylerin yetişkinliğe geçmedikleri ve yetişkinlik öncesi hazırlık dönemini yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Arnett (2004), bu zaman dilimindeki bireylerin, "beliren yetişkinlik dönemi (emerging adulthood)" ismi verilen bir gelişim dönemini yaşadıklarını belirtmektedir. Beliren yetişkinlik döneminde bireyler, aşk, dünya görüşü ve iş alanında deneyimler yaşamaktadırlar. Yapılan çalışmalara göre, Türkiye'de de en azından kentli, eğitilmiş ve yaşam değişkenliğine açık gruplar için beliren yetişkinlik kuramının bulgularının geçerli olduğu sonucuna varılmıştır (Atak ve Çok, 2007; 2008). Atak ve Çok'a göre (2007) Türkiye'de beliren yetişkinler, "ortalama 19-26 yaş arasında olan, eğitimini sürdüren, henüz evlenmemiş olan, ana-baba olmayan ve henüz kalıcı ve tam zamanlı bir işte çalışmaya başlamamış olan" bireyler olarak görülmektedir.

Beliren yetişkinlikte kimlik keşfinin en önemli göstergelerinden biri romantik yakınlıktır. Anne-baba, çocuk, arkadaş ve çift ilişkilerinin tümü yakınlık kavramı altında yer almaktadır. Literatürde yakınlık, bir üst kavram olarak ele alınmaktadır. İlişkilerin niteliğine bağlı olarak yakınlık etkileşimleri farklılık göstermektedir. Romantik ilişkilerin davranışsal, bilişsel ve duygusal olmak üzere üç önemli özelliği vardır (Hatfield, 1988). Moss ve Schwebell'e göre (1995) romantik ilişkiler bağlanma, duygusal yakınlık, bilişsel yakınlık, fiziksel yakınlık ve karşılıklılık olmak üzere beş faktörle açıklanır. Sternberg (1986; 1999), romantik ilişkileri yakınlık, tutku ve bağlanma kavramlarıyla açıklar.

Romantik yakınlığı sürdürebilmenin ve kimlik keşfini gerçekleştirmenin yolu, romantik yakınlığı başlatabilmektir. Romantik ilişkilerin, başlatma, sürdürme ve sonlandırma olmak üzere üç önemli aşaması vardır. Literatüre bakıldığında, romantik ilişkilerin sürdürülmesindeki ve sonlandırılmasındaki faktörlere ilişkin bilgilerin ve bulguların olduğu görülmektedir (Sternberg, 1986; 1988; 1999). Romantik yakınlığı başlatmak da bu sürecin bir ögesidir. Literatürde, romantik yakınlığı başlatma konusunda yeterince çalışmanın olmadığı görülmektedir. Türkiye'de yapılan çalışmalara bakıldığında beliren yetişkinler için, romantik yakınlığı başlatmanın beş önemli belirleyicisi olduğu görülür (Eryılmaz ve Atak, 2007; 2009). Kendilik algısı, kendilik bilgisi, davranışsal yakınlık, bilişsel ve duygusal yakınlık ve romantik sözcikleştirme anılan belirleyicilerdendir. Türkiye'de romantik yakınlığı başlatma konusunda erkeklerin algılanan kontrol düzeylerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur (Eryılmaz, 2004; 2006).

İnsanların ruhsal ve bedensel sağlıkları için, ihtiyaçlarının karşılanması çok önemlidir. Romantik ilişkiler aracılığıyla bireyler, pek çok ihtiyacına yanıt aramaktadır. Bu noktada ihtiyaçlar konusuna değinmek önemlidir. İhtiyaçlar, psikoloji alanında çalışılan önemli konulardandır. Bu konuda on dokuzuncu yüzyılın ilk çeyreğinde ilk olarak Murray çalışmalar yapmaya başlamıştır. 1970'li yıllara gelindiğinde Maslow'un ihtiyaç konusunu ele aldığı görülür. Son zamanlarda, ihtiyaçların öz belirleme kuramı bağlamında ele alındığı görülmektedir. Öz belirleme kuramına göre, ait olma, yetkinlik ve özerklik olmak üzere üç önemli temel ihtiyaç bulunmaktadır. Yetkinlik ihtiyacı, zor konuların üstesinden gelme ve istenilen sonuçlara ulaşabilme olarak ele alınmaktadır. Ait olma ihtiyacı ise, karşılıklı saygı ve güvenin olduğu bir ilişkide yer almak anlamına gelmektedir. Özerklik ihtiyacına gelince, bu ihtiyaç bireylerin kendi seçimlerini kendilerinin yapması ve kendi eylemlerinin aktörleri olmaları

anlamına gelmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Bu üç ihtiyacın doyurulması durumunda bireylerin psikolojik açıdan büyüüp olgunlaşmaları gerçekleşmektedir (Andersen, 2000).

Romantik yakınlık literatüründe, yetkinlik, ait olma ve özerklik farklı şekillerde ve farklı değişkenlere ele alınmaktadır. Ait olma açısından bakıldığında, romantik yakınlık kavramının ait olmayı ve ait olma ihtiyacını içerdiği görülmektedir. Bu bağlamda yakınlık, ilişki içerisinde yer alan eşler arasında gerçekleşen ve bireyin kendisi ile diğeri arasında bir bağ kurmayı içeren bilişsel bağlılık olarak ifade edilmektedir (Aron, Mashek ve Aron, 2004). Romantik eşler, yüksek düzeyde yakınlık ile eşleriyle kimliklerini, kaynaklarını, düşüncelerini paylaşırlar ve ortak faaliyetlerde bulunurlar (Ben-Ari ve Lavee, 2007). Eğer romantik ilişkideki eşler yeterince yakın değillerse, bu durumda birbirlerine bağlanmaları eksik kalmaktadır ve hatta ilişkiden aldıkları doyumları azalmaktadır (Rusbult, Coolsen, Kirchner ve Clarke, 2006). Sonuç olarak da ait olma ihtiyaçlarına yanıt bulamamaktadırlar. Literatürde romantik yakınlığı başlatma ile ait olma ihtiyacı arasındaki ilişkilerin nasıl olduğu netlik kazanmış değildir.

Moss ve Schwebell'e (1995) göre, romantik ilişkilerde karşılıklılık önemli bir faktördür. Romantik ilişki, bireyin sadece kendisinin istek ve beklentilerinin karşılandığı bir ilişki değildir. Öte yandan, bireyin kendi eylemlerini başlatması ve seçim yapması olarak tanımlanan özerklik ve özerklik ihtiyacının doyurulması romantik ilişkilerde önemlidir (Ryan ve Deci, 2001). Romantik yakınlıkta özerkliğin yerine ilişkin, literatürde farklı bilgiler ve bulgular yer almaktadır. Örneğin romantik yakınlık içerisinde yer alan bireyler arasında, eğer çok fazla yakınlık olursa bireylerin ilişki içerisinde kendilerini kaybedecekleri üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle de, bireyler romantik ilişkilerde daha az yakın olmayı istemektedirler. Aksi durumda kendi kimliklerini ve kontrollerini kaybedeceklerdir. Kişisel kontrolü ve kişisel kimliği kaybetmemek için de bireyler, daha az yakınlık isteğinde bulunacaklardır (Mashek ve Sherman, 2004). Bu açıklamaların ilişkilerin ilerleyen süreçlerine yönelik olduğu görülmektedir. İlişki başlatma konusunda özerklik ihtiyacının karşılanmasının önemine ve yerine ilişkin literatürde yeterince açıklamaların olmadığı görülmektedir. Bu konuda bilgilerin ve bulguların ortaya konması, literatürün zenginleşmesine katkı sağlarken, romantik ilişkilerin daha iyi anlaşılmasına da katkı sağlayabilir.

Bireyler, çevreyle ilişkiye geçerek doğuştan getirdikleri yetkinlik ihtiyaçlarına doyum aramaktadırlar. Çevre ve ilişkiler içerisinde olmak, bu ihtiyacın doyurulmasında önemlidir. Bu açıdan bakıldığında, romantik ilişkilerde de yetkinlik konusu ele alınmaktadır. Bireylerin romantik yakınlığı nasıl yapılandırdıklarına, romantik yakınlığa yönelik bilgileri nasıl örgütlediklerine ilişkin olarak, onların yeterlilikleri algılanan yetkinlik kavramı ile ele alınmaktadır. Bireyler romantik ilişki alanına yönelik olarak kendi yetkinliklerine ilişkin bir takım inançlara sahiptirler (Harten, 1999; Masten, 1995). Bu alandaki yetkinliğin, bireylerin benliklerinin bir göstergesi olduğu belirtilmektedir (Bouchey, 2007). Romantik yetkinlik alanları olarak, romantik ilişkiye yönelme yetkinliği, cinsel yetkinlik, ilişkideki güç dengesini ayarlama konusundaki yetkinlik ve romantik eşi kabule ilişkin olarak yetkinlik gibi alanları görmekteyiz (Bouchey, 2007). Bu boyutlardan güç dengesini ayarlama; birinin, romantik eşi tarafından kabulü ve sevildiğini yaşaması ve romantik eşini kabul etmesi ilişkilerin sağlıklı yürümesi için önemli bulunmuştur. Hatta bu boyutların, yakınlık kurmanın temelini oluşturduğu sonucuna varılmıştır (Fitness, 2006; Reis ve Shaver, 1998). Bu alanlarda yetkin olan bireylerin olumlu benlik algısına sahip oldukları, romantik ilişkide kabulü daha çok yaşadıkları ve kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Bouchey, 2007). Tüm bu bilgilere bakıldığında, romantik yakınlığı başlatma ile yetkinlik ihtiyacı arasındaki ilişkilerin de literatürde ortaya konulmadığı görülmür.

2. CALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Literatürde, beliren yetişkinlerin üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerine başvurma nedenleri konusunda çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmaların sonuçları incelendiğinde beliren yetişkinlerin üniversite psikolojik danışma merkezlerine başvurma nedenlerinin, romantik ilişkilerinde yaşadıkları uyum, çatışma, stres, kıskançlık gibi problemler olduğu bildirilmektedir (Creasey, Kershaw ve Boston, 1999). Romantik ilişkiler, beliren yetişkinlerin kimlik keşiflerini tamamlamaları ve yetişkinliğe geçmeleri için çok önemlidir (Connolly ve Konarsky, 1994; Furjman ve Schaffer, 2003). Ayrıca, romantik ilişkilerin daha önce de belirtildiği gibi üç önemli göstergelerinden birisi belki de en önemlisi romantik yakınlığı başlatmaktır. Sternberg'e göre (1986; 1999) ilişkinin sürdürülmesine ve sonlandırılmasına yönelik olarak literatürde oldukça çok bilgi bulunmakta iken ilişki başlatmaya yönelik bilgiler ve bulgular yetersizdir. Bu araştırmada da amaç; ihtiyaç doyumu ve cinsiyet ile romantik ilişkiyi başlatma arasındaki ilişkilerin ortaya konulmasıdır.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışmaya, Gazi Üniversitesi'nde eğitim gören 19-25 yaşları arasındaki 135 kadın ve 117 erkek olmak üzere toplam 252 öğrenci katılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının psikometrik özellikleri aşağıda verilmiştir.

3.1. Veri Toplama Araçları (Data Tools)

Genel Temel İhtiyaç Doyumu Ölçeği (Basic Need Satisfaction in General): Bu ölçek, Deci ve Ryan (1991) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması, Cihangir-Çankaya ve Bacanlı (2003) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 21 maddeli; yetkinlik, özerklik ve ait olma olmak üzere toplam üç boyutludur. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları, yetkinlik alt boyutu için .80; özerklik alt boyutu için .82 ve ait olma alt boyutu için ise, .81'dir. Ölçeğin alt boyutlarından yüksek puan almak, bireylerin ihtiyaçlarını doyurdukları anlamına gelmektedir.

Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği: Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri Ölçeği Eryılmaz ve Atak (2007; 2009) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, Kendilik Bilgisi, Kendilik Algısı, Davranışsal Yakınlık, Duygusal ve Bilişsel Yakınlık ve Romantik Sözelletirme olmak üzere eş boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tamamının iç tutarlık değeri. 83; alt ölçeklerin iç tutarlılık değerleri. 55 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik değeri. 83 olarak bulunmuştur.

3.2. Verilerin Analizi (Analyzing of Data)

Bu çalışmada, romantik yakınlığı başlatma ve ihtiyaç doyumu arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik teknikleri, korelasyon ve regresyon analizi yöntemlerine başvurulmuştur.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Çalışmada öncelikle betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Sonra değişkenler arasındaki korelasyonel ilişkiler incelenmiştir. Araştırma bulguları ise, iki ana başlık altında ele alınmıştır. Bu bağlamda öncelikle t-testi sonuçlarına, daha sonra çoklu regresyon analizi sonuçlarına değinilmiştir.

Bu araştırmanın bağımlı değişkeni romantik yakınlığı başlatmadır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri ise, ihtiyaç doyumu ve cinsiyettir. İhtiyaç doyumunun yetkinlik, ait olma ve özerklik olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Tablo 1'de bağımlı ve bağımsız değişkenlerin betimsel istatistikleri yer almaktadır.

Tablo 1. İhtiyaç doyumu ölçeği alt boyutları ile romantik yakınlığı başlatmaya ilişkin betimsel istatistikler
(Table 1. Descriptive statistics)

Değişkenler	n	X	Ss
Romantik Yakınlığı Başlatma	252	48.19	8.28
Yetkinlik İhtiyacı	252	27.65	5.86
Özerklik İhtiyacı	252	32.63	7.16
Ait Olma İhtiyacı	252	41.03	8.22

Tablo 1'e bakıldığında betimsel istatistikler görülmektedir. Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında beliren yetişkinlerin en yüksek düzeyde aitlik ihtiyaçlarını (X= 41.02) doyurdukları, daha sonra özerklik (X= 32.63) ve son olarak da yetkinlik ihtiyaçlarına (X= 27.65) yanıt aradıkları görülmektedir.

Tablo 2. İhtiyaç doyumu ölçeği alt boyutları ile romantik yakınlığı başlatmaya ilişkin pearson korelasyonu sonuçları
(Table 2. Pearson correlations)

Değişkenler	1	2	3	4
1. Romantik Yakınlığı Başlatma	1.0	.23**	.35**	.35**
2. Özerklik İhtiyacı		1.0	.58**	.63**
3. Yetkinlik İhtiyacı			1.0	.66**
4. Ait Olma İhtiyacı				1.0

**p<.0.01; *p<.0.05

Tablo 2 incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma ile ait olma ve yetkinlik ihtiyaçlarının doyurulması (r = .35, p<.0.01) arasında, özerklik ihtiyacına (r = .23, p<.0.01) göre yüksek bir ilişki olduğu görülmektedir.

Romantik yakınlığı başlatmada cinsiyetin etkisini belirlemek amacıyla t-testi yönteminden yararlanılmıştır. Tablo-3'de bağımsız gruplar için gerçekleştirilen t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Romantik yakınlığı başlatmanın cinsiyet açısından karşılaştırması: bağımsız gruplar için t- testi sonuçları
(Table 3. Results of t-test)

Cinsiyet	n	X	Ss	p- Değeri	t-Değeri
Kadın	135	45,88	7,20	0.00*	4.98
Erkek	117	50,86	8,67		

n:25 ; *p<.0.01

Tablo 3 incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma konusunda cinsiyetin anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur. Erkek beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatma ortalama puanlarının (X= 50.86), kadın beliren yetişkinlere göre (X= 45.88) daha yüksek olduğu görülür. Erkekler, kadınlara oranla (t=4.98;p=0.00) romantik yakınlığı daha rahat başlatabilmektedirler.

Çalışmada, romantik yakınlığı başlatma üzerindeki ihtiyaç doyumunun etkisi çoklu regresyon analizi yöntemiyle incelenmiştir. Regresyon analizi sonuçları ise Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Çoklu regresyon analizi sonuçları
(Table 4. Results of regression analysis)

	İstatistikî Değerler				
	B	SEB	β	t-değeri	p-değeri
Özerklik İhtiyacı	-,02	,07	-,02	-,35	,72
Yetkinlik İhtiyacı	,28	,09	,20	3,07	,00**
Ait Olma İhtiyacı	,20	,06	,20	2,97	,00**

Not: **p<.0.01; *p<.0.05

Tablo 4 incelendiğinde, çoklu regresyon analizi sonuçları görülmektedir. Regresyon analizi sonuçlarına göre ihtiyaçları doyurma ile romantik yakınlığı başlatma ile anlamlı düzeyde ilişkilidir ($R^2 = .36$; $R^2 = 0.13$; $F = 17.16$, $p < .0.00$). Bulgular incelendiğinde, romantik yakınlığı başlatma ile yetkinlik ihtiyacı ($\beta = .20$; $p < .0.01$) ve ait olma ihtiyacı ($\beta = .20$; $p < .0.01$) pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişkili bulunmuştur. Öte yandan, özerklik ihtiyacını doyurma ile romantik yakınlığı başlatma arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmamıştır. İlgili değişkenlerin romantik yakınlığı başlatmayı %13 oranında açıkladığı sonucuna varılmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSION)

Bu çalışmada, ihtiyaç doyumu ile romantik yakınlığı başlatma arasındaki ilişkiler ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca cinsiyetin romantik yakınlığı başlatmadaki etkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, erkek beliren yetişkinler kadın beliren yetişkinlere göre romantik yakınlığı daha rahat başlatmaktadırlar. Romantik yakınlığı başlatma ile yetkinlik ve ait olma ihtiyacını doyurma anlamlı düzeyde ilişkilidir. Öte yandan romantik yakınlığı başlatma ile özerklik ihtiyacı doyurma anlamlı düzeyde ilişkili değildir.

Cinsiyetin, romantik yakınlığı başlatma konusundaki etkisi genel olarak değerlendirildiğinde, bu çalışmanın bulguları daha önceki çalışmaları doğrular niteliktedir. Daha önceki çalışmalarda da erkeklerin kadınlara göre romantik yakınlığı daha rahat başlattıkları bulunmuştur (Eryılmaz ve Atak, 2009). Bu konuda erkeklerin kadınlara göre algılanan kontrollerinin daha yüksek olduğu sonucuna da varılmıştır (Eryılmaz, 2004). Bunlara ek olarak, toplumsal baskınlık kuramının belirttikleri ile de bu çalışmanın sonuçları paralellik göstermiştir (Myers, 1996).

Bu çalışmada erkeklerin kadınlara oranla romantik yakınlığı daha rahat başlatmaları pek çok değişkenle açıklanabilir. Bu değişkenlerden en önemlileri, kadın ve erkeğin toplumsallaşma biçimleri ve Türk toplumundaki namus kavramıdır. Literatür incelendiğinde Türkiye, kız ve erkekler için farklı toplumsallaştırma süreçlerinin yaşandığı gelişmekte olan bir ülke olarak değerlendirilmektedir. Türkiye’de kızlardan geleneksel annelik rollerine uymaları beklenmekte, erkeklere göre kızlar daha çok evde zaman geçirmekte ve evde daha fazla sorumluluklar almaktadırlar (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999). Bunların aksine erkelerin bağımsız olmaları pekiştirilmekte, daha çok dışarıda zaman geçirmelerine ve saldırgan davranışlar sergilemelerine izin verilmektedir (Güneri, Sümer ve Yıldırım, 1999; Eryılmaz ve Atak, 2007). Bu farklı toplumsallaştırma biçiminin etkisi, bireylerin romantik ilişkilerini yapılandırma süreçlerine de yansımaktadır diye düşünülebilir. Ayrıca, kızlar için namus kavramının önemi vurgulanmaktadır. Bu noktada Türkiye’de namuslu kadın romantik ilişkiyi başlatmayı erkeğe bırakan kadındır. Aksi takdirde, romantik yakınlığı başlatan kadınların “hafif kız” olarak adlandırıldıkları da görülmektedir. Tüm bu toplumsallaşma süreçleri, Türk beliren yetişkinlerinin romantik yakınlığı başlatmalarında etki olmuş olabilir.

Bu çalışmanın bulguları, ait olma ihtiyacının doyurulması ile romantik yakınlığı başlatma arasında anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Literatürde, ait olma ve ait olma ihtiyacı süregelen bir ilişkinin belirgin özelliği olarak ele alınmaktadır (Aron, Mashek ve Aron, 2004; Ben-Ari ve Lavee, 2007; Rusbult, Coolson, Kirchner ve Clarke, 2006). Bu çalışma ile ait olma ihtiyacının ilişki başlatma ile de ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Kişiler ait olma ihtiyaçlarını doyurmak için romantik yakınlığı bir araç olarak görmüş olabilirler. Bu nedenle de romantik ilişkilere yönelmişlerdir diye düşünülebilir.

Çalışmada aynı zamanda yetkinlik ihtiyacının doyurulması ile romantik yakınlığı başlatma arasında da önemli ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Böyle bir sonucun ardında yetkinlik ihtiyacının doğası yer alabilir. Çünkü Skinner’e (1995; 1996) göre bireylerin eylemde bulunmalarının ya da herhangi bir konuda harekete geçmelerinin nedeni doğuştan getirdikleri

yetkinlik ihtiyaçlarına yanıt aramalarıdır. Bu çalışmada da beliren yetişkinler romantik ilişkiler aracılığı ile doğuştan getirdikleri yetkinlik ihtiyaçlarına yanıt aramış olabilir. Literatürde yetkinlik ve yetkinlik ihtiyacının romantik ilişki sürecindeki yerine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür (Harten, 1999; Masten, 1995). Bu çalışma ilişki başlatma sürecinde de yetkinliğin ve yetkinlik ihtiyacının doyurulmasının önemini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamıştır.

Özerklik ihtiyacının doyurulması ile romantik yakınlığı başlatma arasında anlamlı ilişkiler bulunmaması bu çalışmanın ilginç bir bulgusudur. Oysaki literatürde pek çok faktörle özerklik arasında ilişkilerin kurulduğu görülür. Romantik ilişkiler açısından bakıldığında, romantik ilişkiyi başlatmada bireyler, kendi kimliklerini başkalarının kimlikleriyle özdeşleştirmeye ve bütünleştirmeye çalışmaktadırlar (Sternber, 1999). Özerklik ihtiyacının karşılanması bu bütünleşmeye bir tehdit olarak görünmektedir. Bir başka açıdan bakıldığında, Moss ve Schwebell'e (1995) göre, romantik ilişkilerde karşılıklılık önemli bir faktördür. Romantik ilişki, bireyin sadece kendisinin istek ve beklentilerinin karşılandığı bir ilişki değildir. Böyle bir ilişkide özerklik ihtiyacının doyurulması, ilişkideki karşılıklılık boyutundan dolayı önemli gözükmemiş olabilir.

Arnett'e (2000) göre, beliren yetişkinler için kimlik keşfi önemli bir gelişimsel görevdir. Beliren yetişkinler, ait olma ve yetkinlik ihtiyaçlarına romantik ilişkilerde yanıt aramaktadırlar. Böylece aşk alanında kendilerinden beklenen gelişim görevlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar.

Bu çalışmanın en önemli sınırlılığı, çalışma grubunun eğitim gören Ankara Gazi Üniversitesi öğrencileri üzerinde yürütülmüş olmasıdır. Eğitim görmeyen beliren yetişkinler üzerinde de çalışmaların gerçekleştirilmesi alana katkı sağlayabilir. Ek olarak farklı üniversite öğrencileri üzerinde de çalışmaların yürütülmesi faydalı olabilir.

Sonuç olarak, romantik ilişkilerde bulunmak, beliren yetişkinlerin kimlik keşiflerini gerçekleştirmeleri için bir gelişim görevidir. Beliren yetişkinlerin romantik yakınlığı başlatmalarında erkek olmanın, ait olma ve yetkinlik ihtiyaçlarının doyurulmasının önemli ve anlamlı etkileri vardır. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler ve bulgular gerek psikolojik danışma alanında gerekse kuramsal çalışmalarda kullanılabilir. Örneğin, beliren yetişkinler için romantik ilişkiyi başlatma konusunda grup rehberliği çalışmaları yapılabilir. Bir başka açıdan, romantik ilişkiyi başlatma konusunda sorunları olan beliren yetişkinlerin bireysel psikolojik danışma sürecinde romantik ilişkilerde hangi ihtiyaçlarına yanıt aradıkları ele alınabilir. İlerleyen çalışmalarda, romantik yakınlığı başlatma konusunda kültür ve ihtiyaç doyumu arasındaki ilişkilere bakılabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Andersen, S., (2000). Fundamental human needs: making social cognition relevant. *Psychological Inquiry*, 11, (4), 269-276.
2. Arnett, J.J., (1994). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale. *Personality and Individual Differences*, 16, 289-296.
3. Arnett, J.J., (1997). Young people's conceptions of the transition to adulthood. *Youth and Society*, 29, 1-23.
4. Arnett, J.J., (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. *Human Development*, 41, 295-315.
5. Arnett, J.J., (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
6. Arnett, J.J., (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence to midlife. *Journal of Adult Development*, 8, 133-143.
7. Arnett, J.J., (2001). *Adolescent and Emerging Adulthood: A Cultural Approach*. New Jersey: Prentice-Hall.

8. Arnett, J.J., (2003). Conceptions of the transition to adulthood among emerging adults in American ethnic groups. pp. 63-75 in Exploring Cultural Conceptions of the Transition to Adulthood (New Directions for Child and Adolescent Development, volume 100), edited by J. Arnett & N. Galambos. New York: Wiley Periodicals, Inc. 24.
9. Arnett, J.J., (2004). Emerging Adulthood. New Jersey: Prentice-Hall.
10. Aron, A.P., Mashek, D.J., & Aron, E.N., (2004). Closeness as including other in the self. In D.J. Mashek & A. Aron (Eds.), Handbook of closeness and intimacy (pp. 27-41). Mahwah, NJ: Erlbaum.
11. Atak, H., (2006). Türkiye’de yetişkinlik ölçütleri: Dengeye ulaşma mı, sınırlandırılmışlık mı?, XIV. Ulusal Psikoloji Kongresi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 6-8 Eylül 2006.
12. Atak, H., (2005). Beliren yetişkinlik: Yeni bir yaşam döneminin Türkiye’de incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
13. Atak, H. and Çok, F., (2007). Emerging adulthood and perceived adulthood in Turkey, 3rd Conference on Emerging Adulthood, Tucson, AZ, USA, 15-16 February 2007.
14. Ben-Ari, A. and Lavee, Y., (2007). Dyadic closeness in marriage: From the inside story to a conceptual model. Journal of Social and Personal Relationships, 24, 627-644.
15. Bouchev, H.A., (2007). Perceived romantic competence, importance of romantic domains, and psychosocial adjustment. Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, Vol. 36, No. 4, 503-514.
16. Collins, W.A., (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships in adolescence. Journal of Research on Adolescence, 52, 25-42.
17. Connolly, J.A. and Konarski, R., (1994). Peer self-concept in adolescence. Analysis of factor structure and associations with peer experience. Journal of Research in Adolescence, 43, 385-403.
18. Connolly, J.A. and Goldberg, A., (1999). Romantic relationships in adolescence: The role of friends and peers in their emergence and development. In W. Furman, B. B. Brown, & C. Feiring (Eds.), The development of romantic relationships in adolescence (pp. 266-390). New York: Cambridge University Press.
19. Creasey, G., Kershaw, K., and Boston, A., (1999). Conflict management with friends and romantic partners: The role of attachment and negative mood regulation expectancies. Journal of Youth and Adolescence, 28, 523-543.
20. Erikson, E.H., (1968). Identity: Youth and crisis. New York: Norton.
21. Eryılmaz, A., (2004). Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
22. Eryılmaz, A., (2006). Perceived control to start romantic intimacy at adolescence and young adulthood periods. paper presented at the Xth Conference of European Association for Research on Adolescence, Antalya, Turkey, May 2-6 2006.
23. Eryılmaz, A. and Atak, H., (2007). Kız ergenlerin bakış açısıyla kadınlık ve erkeklik toplumsal cinsiyet kalıp yargıları: "Ah! Bir de özgür olsam". 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran, 2007.
24. Eryılmaz, A. and Atak, H., (2007). Hazır ya da değilim: Beliren yetişkinlik (emerging adulthood) döneminde romantik yakınlığı başlatmanın belirleyicileri. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı,, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran, 2007.
25. Eryılmaz, A., and Atak, H., (2009). Ready or not? Markers of starting romantic intimacy at emerging adulthood: Turkish experience. International Journal of Social Science, 4 (1), 31-38.

26. Fitness, J., (2006). Emotion and cognition in close relationships. In P. Noller and J. Feeney (Eds.), *Close relationships: Functions, forms, and processes* (pp. 285-303). New York: Psychology Press
27. Feldman, S.S. and Gowen, L.K., (1998). Conflict negotiation tactics in romantic relationships in high school students. *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 691-717.
28. Furjman, W. and Schaffer, L., (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications*. Mahwah, NJ: Erlbaum
29. Gable, S.L., Reis, H.T., Impett, E.A., and Asher, E.R., (2004). What do you do when things go right? The intrapersonal and interpersonal benefits of sharing of positive events. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 228-245.
30. Gray, M. and Steinberg, L., (1999). Unpacking authoritative parenting: Reassessing a multidimensional construct. *Journal of Marriage on the Family*, 61, 574-587.
31. Guneri, O., Sumer, Z., and Yıldıırım, A., (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents, *Adolescence*. 34, 135, 535-546.
32. Harter, S. (1999). *Developmental approaches to self processes*. New York: Guilford.
33. Hatfield, E., (1988). Passionate and companionate love. In R. J. Sternberg., & M. L. Barnes (Eds.), *The psychology of love* (p.191-213). New Haven and London: Yale University Press.
34. Kan, M.L. and Cares, A.C., (2006). From "friends with benefits" to "going steady": New directions in understanding romance and sex in adolescence and emerging adulthood. In A. C. Crouter & Romantic relationship quality and happiness 275A. E. Booth (Eds.), *Romance and sex in adolescence and emerging adulthood: Risks and opportunities* (pp. 241-258). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
35. Karney, B.R. and Bradbury, T.N., (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, method, and research. *Psychological Bulletin*, 118, 3-34.
36. Kwan, V.S.Y., Bond, M.H., and Singelis, T.M., (1997). Pancultural explanations for life satisfaction: Adding relationship harmony to self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 1038-1051.
37. Maccoby, E.E., (1998). *The two sexes: Growing up apart, coming together*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
38. Mashek, D.J. and Sherman, M.D., (2004). Desiring less closeness with intimate others. In D.J. Mashek & A. Aron (Eds.), *Handbook of closeness and intimacy* (pp. 343-356). Mahwah, NJ: Erlbaum.
39. Masten, A.S., Coatsworth, J.D., Neemann, J., Gest, S.D., Tellegen, A., and Garmezy, N., (1995). The structure and coherence of competence from childhood through adolescence. *Child Development*, 66, 1635-1659.
40. Moss, B.F. and Schwebel, A.I., (1993). Marriage and romantic relationships: defining intimacy in romantic relationships. *Family Relations*, 42, 7-31
41. Myers, D.G., (1996). *Social psychology*. USA: The McGraw-Hill Companies.
42. Prager, K.J., (1995). *The psychology of intimacy*. New York: The Guilford Press.
43. Reis, H.T. and Shaver, P., (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. W. Duck (Ed.), *Handbook of personal relationships* (pp. 367-389). New York: Wiley.

44. Rusbult, C.E., Coolsen, M.K., Kirchner, J.L., and Clarke, J.A., (2006). Commitment. In A. L.Vangelisti & D. Perlman (Eds.), *The Cambridge handbook of personal relationships* (pp. 615-635). New York: Cambridge University Press.
45. Ryan, R. and Deci, E., (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. *American Psychologist*, 55 (1), 68-78.
46. Ryan, R. and Deci, E., (2001). On happiness and human potentials: a review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52 (1), 141-167.
47. Skinner, E.A., (1995). *Perceived control, motivation, & coping*. London: Sage Publications.
48. Skinner, E.A., (1996). A guide to constructs of control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 549-570.
49. Sternberg, R.J., (1986). Triangulating love. *Psychological Review*, 93, 119-135.
50. Sternberg, R.J., (1988). A triangular theory of love. In R.J. Sternberg., and M.L. Barnes (Eds.), *The psychology of love* (P.68-99). New Haven and London: Yale University Press.
51. Sternberg, R.J., (1999). *Cupid's Arrow: The Course of Love Through Time*. UK: Cambridge University Press.